

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa H. K.

przeciwko K. G.

o nakazanie i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 3 sierpnia 2020 r., sygn. akt I ACa 770/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. przyznaje adwokat K. Z. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 6 840 (sześć tysięcy osiemset czterdzieści) zł powiększoną o podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym;**
- 4. przyznaje adwokatowi W. W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 6 840 (sześć tysięcy osiemset czterdzieści) zł powiększoną o podatek VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód H. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 3 sierpnia 2020 r. Zaskarżonym wyrokiem Sąd drugiej instancji oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 9 maja 2019 r., którym oddalono jego powództwa o ochronę dóbr osobistych i zasądzenie zadośćuczynienia w połączonych do wspólnego rozpoznania sprawach. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienie prawne sprowadzające się do wyjaśnienia: „czy wypowiedzi pozwanej zawarte w składanych przez nią pismach procesowych, jak i zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz złożone zeznania stanowią kontratyp wyłączający bezprawność naruszenia dobra osobistego innej osoby, którą pozwana pomawia, będące subiektywnym przedstawieniem swoich racji, a jednocześnie wskazujące na nieprawdziwe fakty, odnośnie powoda”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Instytucja tzw. przedsądu służy selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu, w ramach którego, Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne tych wymogów nie spełnia. Przede wszystkim nie ma ono charakteru uniwersalnego, o czym przekonuje silne powiązanie z konkretnym stanem faktycznym, nie wykraczające poza rozpoznawaną sprawę. Skarżący dąży bowiem nie do uzyskania abstrakcyjnej odpowiedzi dotyczącej wykładni określonych przepisów, których na dodatek nie wskazuje w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ale do dokonania oceny (kwalifikacji) określonego zachowania pozwanej – jej wypowiedzi zawartych w pismach procesowych i zawiadomieniach o podejrzeniu popełnienia przestępstwa - w okolicznościach sprawy. Z lakonicznego uzasadnienia powołanej przez skarżącego przesłanki kasacyjnej nie wynika także, aby w związku z przedstawionym zagadnieniem prawnym istniały w orzecznictwie lub doktrynie jakiegokolwiek wątpliwości, czy też możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne. Skarżący w tym zakresie poza zdefiniowaniem zagadnienia prawnego nie powołuje ani odmiennych poglądów, ani odmiennych interpretacji, jak też ich nie referuje i nie poddaje odrębnej analizie. W istocie przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne jest pytaniem o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego.

Skarżący nie formułuje ponadto nowego, dotąd nierozstrzygniętego problemu prawnego, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już bowiem, że zeznanie w charakterze świadka w procesie karnym, cywilnym, jak również złożenie zawiadomienia do organów ścigania uznać należy za działanie mieszczące się w ramach obowiązującego porządku prawnego. W tych graniach nie mieści się natomiast niezgodne z prawdą oskarżenie innej osoby przed organami powołanymi do ścigania o popełnienie przestępstwa, a także

popieranie takiego oskarżenia przed sądem. Zawiadamiający może ponieść odpowiedzialność, jeżeli świadomie przekazał informacje nieprawdziwe albo formułując oskarżenia, kierował się złośliwością lub chęcią dokuczenia. Nieuzasadnione jest zatem ograniczenie możliwości wyłączenia bezprawności działania polegającego na złożeniu doniesienia karnego i wniosku o ściganie jedynie do sytuacji, gdy sprawca zarzucanego przestępstwa zostanie prawomocnie skazany (zob. wyrok SN z 13 kwietnia 2000 r., III CKN 777/98, oraz wyrok SN z 6 października 2020 r., I PK 55/19). Dopiero niezgodne z prawdą oskarżenie innej osoby przed organami powołanymi do ścigania o popełnienie przestępstwa, a także popieranie takiego oskarżenia przed sądem, nie mieści się w ramach porządku prawnego. Okolicznościami wyłączającymi bezprawność są czynności związane z funkcjonowaniem wymiaru sprawiedliwości, poczynsz od inicjowania postępowań, przez podejmowanie w toku tych postępowań działań przez strony.

Sąd Apelacyjny przekonująco wyjaśnił, że powód nie wykazał, iż pozwana swoimi wypowiedziami w składanych zeznaniach w postępowaniu sądowym, zawiadomieniu do organów ścigania oraz w pismach procesowych przedstawiła świadomie i niezgodnie z prawdą twierdzenia i fakty, które mogły naruszać dobra osobiste powoda.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. oraz na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 14 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 i § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 18), a także na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800) - mając na uwadze wyrok TK z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 – Sąd Najwyższy przyznał pełnomocnikom stron

kwoty po 6 840 zł, powiększone o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.